

Wstępna ocena przezimowania upraw¹ w 2021 r.

29.04.2021 r.

wzrost powierzchni zasiewów zbóż ozimych w porównaniu z zasiewami z 2020 r.

Z przeprowadzonych przez rzeczoznawców wojewódzkich w lutym i marcu b.r. badań monolitowych i połowych wynika, że w bieżącym roku uprawy ozime przezimowały podobnie jak w roku ubiegłym, praktycznie bez strat. Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie tegorocznej zimy był na ogół korzystny dla zimujących roślin. Notowane spadki temperatury w styczniu i lutym (lokalnie poniżej -20°C przy gruncie) nie zagrażały ozimom. Powierzchnie upraw ozimych przeznaczone do zaorania po okresie zimowym są niewielkie.

Oceniając stan upraw w końcu zimy można było stwierdzić, że są one w dobrej kondycji, a uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby na początku okresu wegetacyjnego zabezpieczało potrzeby wodne roślin.

Na przeważającym obszarze kraju wznowienie wegetacji roślin ozimych rozpoczęło się pod koniec III dekady marca, a warunki agrometeorologiczne umożliwiły wykonywanie wiosennych prac połowych. Lokalnie w drugiej połowie marca, a na znacznym obszarze kraju dopiero w pierwszej połowie kwietnia przystąpiono do siewów owsa, pszenicy jarej, jęczmienia jarego, buraków cukrowych oraz sadzenia ziemniaków. Chłodne dni i noce w kwietniu hamowały wschody zbóż jarych oraz spowalniały wegetację zbóż ozimych, rzepaku i trwałych użytków zielonych. Występujące przymrozki obniżały także skuteczność wiosennego zwalczania chwastów na plantacjach ozimim.

Ostateczna ocena strat zimowych, jak i wiosennych oraz ocena stanu zasiewów upraw rolnych i ogrodniczych zostanie przeprowadzona w drugiej połowie maja br.

Ocena stanu roślin ozimych zasianych jesienią 2020 r., pod zbiory w 2021 r.

Z oceny przeprowadzonej w listopadzie przez rzeczoznawców terenowych GUS wynika, że zbóż ozimych pod zbiory w 2021 r. zasiano ponad 4,4 mln ha, tj. na poziomie roku ubiegłego, z tego:

- ✓ pszenicy ozimej zasiano ok. 2,0 mln ha,
- ✓ żyta ok. 0,9 mln ha,
- ✓ pszenżyta ozimego ok. 1,1 mln ha,
- ✓ jęczmienia ozimego ponad 0,2 mln ha,
- ✓ mieszanek zbożowych ozimych ok. 0,09 mln ha.

Powierzchnię obsianą rzepakiem i rzepikiem ozimym szacuje się na ponad 0,8 mln ha.

Stan zasiewów zbóż ozimych, tj. mieszanek zbożowych, żyta, jęczmienia i pszenżyta oceniono nieco lepiej niż w roku ubiegłym, natomiast zasiewy pszenicy oceniono na poziomie nieco niższym od oceny ubiegłorocznej.

W optymalnych terminach agrotechnicznych zasiano ok. 78% powierzchni pszenicy ozimej, ok. 82% powierzchni żyta, ponad 77% powierzchni jęczmienia ozimego, ponad 84% powierzchni pszenżyta ozimego, ok. 83% powierzchni ozimych mieszanek zbożowych i ponad 83% powierzchni rzepaku i rzepiku ozimego.

¹Informacja zawiera wyniki wstępnej oceny przezimowania upraw ozimych oraz roślin sadowniczych przeprowadzonej przez rzeczoznawców wojewódzkich GUS. Ocenę przezimowania upraw ozimych oraz roślin sadowniczych dokonano na podstawie badań monolitowych przeprowadzonych w połowie marca oraz lustracji pól, łąk i sadów przeprowadzonej pod koniec marca, a także obserwacji warunków agrometeorologicznych i ich wpływu na stan upraw rolnych i ogrodniczych.

Z uwagi na występujące chłody w okresie wiosny, na całym obszarze kraju obserwuje się nierównomierne wschody zbóż jarych

Powierzchnia zbóż ozimych zasianych jesienią 2020 r. pod zbiory w 2021 r. wyniosła ponad 4.4 mln ha

Tabl. 1. Ocena stanu zasiewów ozimin w listopadzie 2020 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}						
Pszenica	3,8	3,5	3,5	3,6	3,7	3,9	3,8
Żyto	3,7	3,4	3,6	3,6	3,7	3,6	3,9
Jęczmień	3,7	3,5	3,7	3,6	3,7	3,8	3,9
Pszennyto	3,8	3,5	3,6	3,6	3,6	3,7	3,9
Mieszanki zbożowe	3,7	3,4	3,5	3,6	3,6	3,5	3,8
Rzepak i rzepik	3,8	3,5	3,7	3,8	3,8	3,9	4,0

a) Stopień „5” oznacza stan bardzo dobry, „4” – dobry, „3” – dostateczny, „2” – słaby, „1” – zły, klęskowy.

Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie zimy 2020/2021

Przebieg pogody w listopadzie był na ogół korzystny dla rolnictwa. Utrzymująca się w ciągu miesiąca wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza i gleby podtrzymywała wegetację oraz stwarzała dobre warunki dla wschodów, wzrostu i rozwoju późno zasianych ozimin. Umożliwiała także wykonywanie jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych w listopadzie krzewiły się. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin.

Przebieg warunków pogodowych w okresie zimy był na ogół korzystny dla zimujących roślin

Tabl. 2. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2020 do wiosny 2021 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a)}	mm	% normy ^{a)}
JESIEŃ ^{b)} 2020				
Wrzesień	15,1	1,8	70,6	126,9
Październik	10,5	1,9	86,5	223,0
Listopad	5,5	2,2	18,3	43,1
ZIMA ^{b)} 2020/2021				
Grudzień	1,9	2,2	26,7	67,3
Styczeń	-1,1	0,2	44,5	127,3
Luty	-1,5	-1,3	27,8	88,5
WIOSNA ^{b)} 2020				
Marzec	3,3	0,1	22,0	57,4

a) Jako normę IMiGW przyjmuje w 2020 r. Średnie z lat 1981-2010, natomiast od 2021 r. IMiGW jako normę przyjmuje średnie z lat 1991-2020.

b) Średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

Utrzymująca się w grudniu wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza, wzrastająca okresami powyżej 10°C podtrzymywała wegetację, a warunki pogodowe nie stwarzały na ogół zagrożenia dla zimujących roślin. Oziminy w grudniu były dobrze wyrośnięte i rozkrzewione. Przebieg pogody w styczniu i w lutym, pomimo przejściowo występujących od drugiej dekady stycznia znacznych spadków temperatury powietrza przy powierzchni gruntu, dochodzących do -20°C, a miejscami nawet poniżej, nie stwarzał na ogół większego zagrożenia dla zimujących roślin. Występująca w tym czasie na obszarze kraju pokrywa śnieżna dostatecznie chroniła oziminy przed szkodliwym wpływem niskich temperatur powietrza i obniżeniem się temperatury gleby na głębokości węzła krzewienia. W wyniku notowanych w lutym dni z dodatnią temperaturą powietrza oraz opadami deszczu, na polach tworzyły się zastoiska wody. Podczas nocnych spadków temperatury zamarzająca woda pokrywała powierzchnię gleby skorupą lodową, lokalnie powodując osłabienie systemu korzeniowego roślin.

W pierwszej połowie marca, w całym kraju nadal trwała zimowa przerwa w wegetacji. Lokalnie pod koniec drugiej, a na znacznym obszarze Polski w trzeciej dekadzie miesiąca nastąpiło ruszenie wegetacji roślin ozimych i trwałych użytków zielonych. Na początku okresu wegeta-

cyjnego potrzeby wodne roślin były w pełni zaspokojone. Pod koniec miesiąca korzystne warunki agrometeorologiczne umożliwiły wykonywanie pierwszych wiosennych prac polowych. Na znacznym obszarze kraju rozpoczęto także siewy owsa, pszenicy jarej i jęczmienia jarego.

W kwietniu na obszarze kraju panowały zróżnicowane warunki agrometeorologiczne, a opady deszczu zapewniały dobre uwilgotnienie gleby i w pełni zabezpieczały potrzeby wodne roślin.

Wstępna ocena przezimowania zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku

Z badań monolitowych i polowych przeprowadzonych przez rzeczoznawców wojewódzkich pod koniec lutego i w I połowie marca br. wynika, że uprawy ozime w całym kraju przezimowały podobnie jak w roku ubiegłym, praktycznie bez strat, a ich stan oceniany wczesną wiosną był dobry.

Lokalnie straty zimowe (uszkodzenia roślin) odnotowano w następujących województwach z powodu:

- ✓ pleśni śniegowej w województwach: lubuskim, mazowieckim, opolskim, podkarpackim i warmińsko-mazurskim,
- ✓ wahań temperatury w województwach: lubuskim, opolskim, podkarpackim, śląskim i zachodniopomorskim,
- ✓ występowania zastoisk wody w obniżeniach terenowych powodujących wymoknięcia roślin w województwach: lubuskim, mazowieckim, opolskim i podkarpackim,
- ✓ wysuszających wiatrów w województwach: lubuskim i opolskim,
- ✓ wyprzenia w województwach: mazowieckim i warmińsko-mazurskim,
- ✓ silnych mrozów w województwie lubuskim,
- ✓ innych przyczyn (np. zwierzyna leśna) w województwach: lubelskim, lubuskim, podkarpackim i warmińsko-mazurskim.

Według oceny rzeczoznawców wojewódzkich GUS, w kraju do zaorania zakwalifikowano tylko ok. 0,1% powierzchni zasiewów zbóż ozimych oraz ok. 0,2% powierzchni rzepaku i rzepiku ozimego.

W badanych próbach monolitowych i polowych udział roślin żywych i nasion kietkujących wyniósł w bieżącym roku dla:

- ✓ pszenicy ozimej – ponad 94%,
- ✓ żyta – 95%,
- ✓ jęczmienia ozimego – 84%,
- ✓ dla pszenżyta ozimego – ponad 95%,
- ✓ rzepaku i rzepiku ozimego – ponad 93%.

Ponadto w badanych próbach monolitowych stwierdzono od 3% do 12% roślin wrażliwych, najwięcej roślin wrażliwych zanotowano na plantacjach jęczmienia ozimego, a najmniej na plantacjach pszenżyta ozimego.

Ocena przezimowania drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych oraz stan upraw ogrodniczych

Rośliny sadownicze przezimowały w sezonie 2020/2021 dość dobrze. Na przeważającym obszarze kraju nie zanotowano uszkodzeń mrozowych, a straty spowodowane niskimi temperaturami mają przede wszystkim charakter lokalny. Większość uszkodzeń drzew w sadach powstała w wyniku oddziaływania niskich temperatur na przełomie stycznia i lutego. Na niektórych plantacjach obserwuje się również nieduże szkody polegające na pękaniu kory na skutek znacznych dobowych wahań temperatur. Dotyczy to zwłaszcza młodych nasadzeń: jedno, dwu i trzyletnich. Niesprzyjające warunki niskie temperatury w marcu i na początku kwietnia przyczyniły się do wolniejszego niż w ubiegłym roku rozwoju pąków kwiatowych. Tym samym w mniejszym stopniu są one narażone na uszkodzenia podczas nocnych przymrozków występujących w tych miesiącach.

Na przeważającym obszarze kraju obfita pokrywa śnieżna skutecznie chroniła krzewy owocowe. Stąd też większość plantacji malin, porzeczek, czy agrestu pozostała raczej w dobrej kondycji i obecnie wchodzi w okres wegetacji. Kondycja plantacji truskawek w większości rejonów kraju jest zadawalająca. Podobnie jak w przypadku krzewów, pokrywa śnieżna zabezpieczyła rośliny przed negatywnym wpływem niskich temperatur. Uszkodzenia mrozowe zaobserwowano na nieznacznej powierzchni w skali całego kraju. Miały one charakter lokalny i dotyczyły przede wszystkim młodych nasadzeń. Z powodu niskich temperatur w marcu i kwietniu, wchodzenie truskawek w okres wegetacji jest jednak mniej dynamiczne niż w roku

Do zaorania zakwalifikowano tylko ok. 2,8 tys. ha powierzchni zbóż ozimych oraz ok. 1,6 tys. ha powierzchni rzepaku i rzepiku zasianych jesienią 2020r.

ubiegłym. Negatywny wpływ na stan plantacji drzew i krzewów owocowych mogą mieć przymrozki występujące na początku maja.

Siew warzyw gruntowych w bieżącym roku jest wyraźnie opóźniony w stosunku do roku ubiegłego. W wielu rejonach kraju prace te dotychczas nie zostały rozpoczęte z powodu przymrozków. Na części plantacji siew przeprowadzony został pod koniec marca, jednak wschody są zazwyczaj powolne, lub jeszcze nie nastąpiły. Niektórzy producenci zdecydowali się na uprawę wczesnych odmian warzyw w tunelach foliowych, bądź też okrywają zasiewy agrowłókniną. Mimo dość dobrego uwilgocenia gleby pod koniec zeszłego roku i utrzymywania się pokrywy śnieżnej w okresie zimy, obecnie na wielu plantacjach dostrzegany jest problem nadmiernego przesychania gleb pod wpływem utrzymujących się wiatrów.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Departament Rolnictwa
Dyrektor Artur Łączyński
Tel: 22 608 34 12

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Banaszek
Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 34 91, 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Użytkowanie gruntów i powierzchnia zasiewów w 2019 roku](#)

[Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2019](#)

Temat dostępny w bazach danych

[BDL: Powierzchnia zasiewów](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Powierzchnia upraw](#)